

Sygn. akt IV KO 29/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie z zażalenia **R. A.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 23 marca 2022 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w O.
z dnia 3 marca 2022 r., sygn. akt II Kp (...),
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,
z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrari*,

p o s t a n o w i ł:
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w O. postanowieniem z dnia 3 marca 2022 r., zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, sprawy z zażalenia R. A. na zarządzenie prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej z dnia 14 października 2021 r. o odmowie przyjęcia zażalenia na zarządzenie z dnia 6 września 2021 r. o odmowie udostępnienia akt sprawy PK XIV Ds.(...) w sprawie przekroczenia uprawnień, którego miałby się dopuścić Prezes Sądu Rejonowego w O. M. N.. Oznacza to, że sędzia referent musiałby orzekać w sprawie pośrednio dotyczącej odpowiedzialności karnej swojego bezpośredniego przełożonego. W przekonaniu Sądu Rejonowego okoliczność ta wywołuje uzasadnione wątpliwości

co do bezstronności sędziów tamtejszego Sądu przy rozpoznawaniu przedmiotowej sprawy, nawet uwzględniając jej incydentalny charakter.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego w O. nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że instytucja unormowana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, jeżeli przemawiają za tym istotne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednym z nich jest autorytet wymiaru sprawiedliwości, dla kształtowania którego należy unikać sytuacji, w których rozpoznanie danej sprawy przez sąd wiązałoby się z ograniczeniem swobody orzekania lub mogłoby – w odczuciu społecznym – prowadzić do przekonania o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że „zewnątrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy. Toteż należy uwzględnić wniosek złożony w trybie art. 37 k.p.k., jeżeli zachodzą uzasadnione podejrzenia, że postronny, ale i obiektywny obserwator określonego postępowania sądowego mógłby powziąć wątpliwości co do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2021 r., II KO 34/21, LEX nr 3181529; zob. też: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2019 r., V KO 71/19; LEX nr 2744156*).

Taka sytuacja może zachodzić w sytuacji, w której oskarżonym jest sędzia Sądu właściwego do rozpoznania sprawy (*zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2013 r., V KO 68/13, LEX nr 1375260; por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 marca 2014 r., IV KO 14/14, LEX nr 1494021*). W orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie wskazywano także, że „dobro wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 37 k.p.k., sprzeciwia się takim sytuacjom, aby o ewentualnej odpowiedzialności karnej osób najbliższych dla sędziów orzekających w sądzie właściwym rozstrzygali sędziowie tego sądu” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., II KO 23/13, LEX nr 1317927; zob. też:*

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 18 lipca 2019 r., IV KO 81/19, LEX nr 2714112; z 10 grudnia 2020 r., IV KO 120/20, LEX nr 3177822). Należy jednak podkreślić, że zaprezentowane stanowisko Sądu Najwyższego dotyczy co do zasady spraw w ich zasadniczym nurcie. Jeśli chodzi natomiast o kwestie incydentalne, konieczne jest uwzględnienie ich doniosłości dla rozstrzygnięcia głównego przedmiotu procesu oraz znaczenia dla dobra wymiaru sprawiedliwości rozpoznania sprawy ubocznej przez sąd właściwy wg przepisów ogólnych.

W tym kontekście stwierdzić należy, że sprawa, której dotyczy wniosek Sądu Rejonowego w O., wprawdzie związana jest z postępowaniem dotyczącym kwestii odpowiedzialności karnej Prezesa tego Sądu, jednak dotyczy kwestii najzupełniej ubocznej – wglądu do akt postępowania przygotowawczego przez osobę zawiadamiającą o przestępstwie (która przecież nie ma statusu strony postępowania) i to też jedynie pośrednio – kontroli instancyjnej zarządzenia o odmowie przyjęcia zażalenia na decyzję o odmowie zgody na udostępnienie akt. Rozstrzygnięcie tej sprawy nie ma zatem przełożenia na rozstrzygnięcie w przedmiocie ewentualnej kwestii odpowiedzialności karnej prezesa Sądu. Wbrew zatem temu, co sugeruje Sąd Rejonowy, nie występuje obiektywne zagrożenie dla postrzegania, w odbiorze społecznym, że zagrożona jest bezstronność rozpoznania tej incydentalnej sprawy przez Sąd właściwy miejscowo wg przepisów ogólnych. Dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia zatem, aby sprawę rozpoznał ten Sąd, który z pewnością – szczegółowo wskazując podstawy wydanego orzeczenia – da wyraz temu, że kontrola instancyjna zaskarżonego zarządzenia została przeprowadzona rzetelnie, z poszanowaniem zasady obiektywizmu.

Z tych względu orzeczono jak w postanowieniu.